

הפסנתר

ולדיסלב שפילמן, 2001, עמ' 96
הוצ' כנרת זמורה-ביתן

"יום אחד, בסביבות ה-5 באוגוסט, כשעשיתי הפסקה קצרה מהעבודה והלכתי ברחוב גסיה, ראיתי במקרה את יאנוש קורצ'אק ויתומיו עוזבים את הגטו. ניתנה פקודה לפינוי בית היתומים היהודי בניהולו של יאנוש קורצ'אק באותו בוקר. הילדים היו צריכים להישלח לבדם. הייתה לו הזדמנות להציל את עצמו, ורק בקושי הוא שכנע את הגרמנים לקחת גם אותו. הוא בילה שנים ארוכות מחייו עם ילדים ועכשיו, במסע האחרון הזה הוא לא יכול היה להשאיר אותם לבד. הוא רצה להקל עליהם. הוא אמר ליתומים שהם יוצאים לכפר, אז הם צריכים להיות עליזים. סוף סוף הם יוכלו להחליף את חומות העיר החונקות באופן נורא באחו פורח, נחלים בהם יוכלו להתרחץ, יערות מלאים אוכמניות ופטרייות. הוא אמר להם ללבוש את מיטב בגדיהם, וכך הם יצאו לחצר, שניים-שניים לבושים יפה ובמצב רוח שמח.

הטור הקטן הובל על ידי איש א.ס.אס שאהב ילדים, כדרכם של גרמנים, אפילו ילדים שהוא עמד ללוות בדרכם לעולם הבא. במיוחד מצא חן בעיניו ילד בן שתיים עשרה, כנר שהחזיק את כלי הנגינה שלו תחת זרועו. איש האס אס אמר לו ללכת אל ראש תהלוכת הילדים ולנגן - וכך הם יצאו לדרך.

כשפגשתי אותם ברחוב גסיה הילדים המחייכים שרים במקהלה, הכנר הקטן ניגן עבורם וקורצ'אק נשא שניים מהקטנים ביותר, שגם הם היו קורנים, וסיפר להם איזה סיפור משעשע. אני בטוח שאפילו בתא הגזים, בזמן שגז זיקלון B (למעשה, השתמשו טרבלינקה במפלטי דיזל כדי להרוג) חנק את גרונות הילדים והטיח אימה במקום תקווה בלב היתומים, הדוקטור הזקן ודאי לחש במאמץ אחד אחרון, 'זה בסדר, ילדים, יהיה בסדר'. כדי שלפחות יוכל לחסוך מיתומיו הקטנים את הפחד לעבור מחיים למוות."

ולדיסלב שפילמן נולד בפולין. בשנת 1935 התחיל לעבוד כפסנתרן ברדיו הפולני, עד שכוחות הכיבוש הגרמנים בפולין הגיעו לוורשה בסתיו 1939 ושידורי הרדיו הפולני הופסקו בצו. שפילמן אולץ לעבור עם משפחתו לגטו וורשה, והמשיך לעבוד כפסנתרן במסעדות הגטו. הוא נשאר בגטו וורשה עד להריסתו... שפילמן הצליח להימלט מאתר השילוח בעזרת חבר, שאחז בו בתוך ההמון והבריח אותו מן הרכבת הממתינה. להצלתו של שפילמן תרם וילם הזנפולד, סרן גרמני, שהתבייש במדיניות הנאצית של ארצו... הזנפולד סיפק לשפילמן מזון ומדי צבא כדי שלא יקפא למוות... שפילמן ... שוחרר בידי חיילי הארמייה הפולנית ה-1...

בשנת 1945, זמן קצר אחרי סיום המלחמה, כתב שפילמן את זיכרונותיו על המאבק לחיים בוורשה... שלטונות פולין ... מנעו את פרסומו. בשנת 1987 יזם בנו של שפילמן, אנדז'יי, את הוצאת ספרו של אביו מחדש... בשנת 2002 ביים רומן פולנסקי גרסת תסריט, גם היא בשם "הפסנתרן".